

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט נר מצוה

ל א מיי פ"ח מהלכות
ברכות הל' ט ופ"ו
מהלכות לולב הלכה ו סמג
עשין כו ועשין מג טו"ש"ע
פ"ח ס' מר"א ספ"ק ה'
ל א ב מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה טו
טו"ש"ע פ"ח ס' מר"א
ספ"ק ה'
ל ב ג מיי פ"ח מהלכות
ברכות הלכה ח ט
ופ"ו מהלכות סוכה הל' י'
סמג עשין מג טו"ש"ע פ"ח
ס' מר"א ספ"ק ה'
ל ג ד מיי פ"ד מהלכות
תפילין הלכה ז סמג
עשין כה טו"ש"ע פ"ח ס'
כה ספ"ק י'
ל ד ה מיי פ"ח מהלכות
סוכה הלכה י' סמג
עשין מג טו"ש"ע פ"ח ס'
מר"א ספ"ק ה'
ל ה ו מיי פ"ג מהלכות
מטות הלכה ד סמג
עשין ה טו"ש"ע פ"ח ס'
טו"ש"ע פ"ג ס' מר"א
ל ו ז מיי שם טו"ש"ע שם
ספ"ק ז'
ל ח ט מיי טו"ש"ע שם
ספ"ק ז'
ל ט י מיי פ"ח מהלכות
סוכה הל' י' סמג
עשין מג טו"ש"ע פ"ח ס'
מר"א ספ"ק ה'
ל י י מיי פ"ח מהלכות
ברכות הלכה י'

מוסף רש"י
בכל יום ויום תן לו
מעין ברכותיו. צבעת
מעין שבת, צו"ט מעין
יו"ט (ברכות ט.)

העושה לולב וקנה נקט לעצמו אבל לאחר לא
מזכר מידי להאי תנא דסבר דאין מזכר לעשות
כדדייקין פ' התכלת (מנחות דף מב. וסג): ואיכא תנא דתני בירושלמי
צפרק הרואה עשה לעצמו מזכר לעשות סוכה עשה לאחר מזכר
[א] לעשות סוכה [ב] לשמן]:

העושה סוכה לעצמו מברך
שהחיינו. ר"ך לפרש
טעם מאי שנא דיש מלות שפקינו
לכך שהחיינו ויש מלות שלא תקינו
בעשיית סוכה ולולב תקינו כדאשכחן
הכא ובעשיית לילית ותפילין לא
תקינו כדמוכח פרק התכלת (ג"ו
סג) דמפרש ר' יוחנן מאי מזכר
אתפילין של יד ותפילין של ראש ואילו
לעשות תפילין לא מזכר ללא חשיב
ליה וכמו כן יש לזקק דשהחיינו
נמי לא מזכר מדלא חשיב ליה וכן
אפדין הן מזכר שהחיינו כדאיתא
בסוף פרק ערבי פסחים (פסחים דף
קכא): ואילו אמילה לא מזכר מדלא
חשיב צפ' התכלת (מנחות סג) ובסוף
ר"א דמילה (שבת דף קלו): צדי
צרכות של מילה וכן אקריאת
מגילה מזכר שהחיינו כדאיתא בריש
הקורא את המגילה עומד (מגילה דף
כא): ואילו אקריאת הלל לא מזכר
וגראה דמגילה שיש עליה שמחה תקנו
שהחיינו ודאמרין בהרואה (ברכות
דף נד). למזכר על כלים חדשים
כצד רב שרירא גאון ללא סמכין
עלה דמסכין צפרק בכל מערבין
(עירובין ד' מ): דבעינן מידי דלמי
מומן לזמן וקשה מפדין הן:]
נכנס לישב בה מברך לישב
בסוכה. מדלא קאמר
מזכר שמים כדקמי סיפא בעשייה
ועומדת ואין יכול לחדש בה דבר
משמע דנפיק אהא צדיק אעשייה
שהחיינו ומכין ומיפוק ליה דמזכר
משום יו"ט כמו שמזכרין איום טוב
דפסקה ועזרת וכל שאר ימים טובים
ושמא כיון דסוכה מחמת חג קאיתא
סכרה הוא דומן לדידה אע"פ שצריך
בחול פטור הוא אף בחג דומן כי
קא אתי מחמת מועד קאתי אפילו
בלא יום טוב כדאמר לקמן (דף מו):
דאי לא צריך האלדנא מזכר ללמחר
או ליומא אחרא:

דבר אימת דמשמשי מברכי.
דמגוה לנשמש בהן שלא
יסח דעתו דצפרק קמא דיומא
(ד' ז): ילפינן מניין ומה לין שאין
צו אלא אזכרה אחת ולא אחרת
מאי הוא מזכר אס מזכרין לשמור
את חוקיו כמו שמזכרין צמר
דמסלקין תפלתו או להניח כמו
שמזכרין צעמא הנחה כדאיתא
בהקומץ רבה (מנחות דף לו. וסג)
דהכא הוי מונחין ועומדין ומסתבצא
למזכרין לשמור חוקיו כמו למזכרין
לשמור צמר דמסלקין תפלתו כדאיתא
פרק בא סימן (מדה דף כא):
הרואה נר של חנוכה צריך
לברך. צשאר מלות
כגון אלולב וסוכה לא תקינו לכך
לרואה אלא גזי נר חנוכה משום
חציבות הנס וגם משום שיש כמה
צני אדם שאין להם צמים ואין
צידם לקיים המגוה ועטם ועטם
צדקם לראשון ניחא ללא הקישי ליה
מזוזה ועוד יש לפרש דאין שייך לתקן
אחרוג

העושה לולב צערז יום טוב: לעצמו. ולא לאחרים: **לאן צומן**
בית המקדש. מזכרין עליו במקדש כל שצעה דמדאורייתא היא
כרבי יוחנן דתני טעמא דאורייתא: **כל זמן שמניחן**. ואפילו
חולטן ומניחן מלא פעמים ציום. וגזי סוכה נמי אע"ג דלא מפסקי
לילות מימים וכדא יומא אריכא הוא
מזכרין עליה בכל יום דהוא דומיא
דחולץ ומניח: **אלא שחריט**. ובסוכה
נמי כיון דכחד יומא הוא סגי צרכיה
של יום ראשון: **דלא עזיד כשמעטיה**.
אלא כל זמן דמנח תפילין מזכר:
הכי גרסינן ואנן נמי כרבי עדיין
ומזכרין כל שצעה. ואע"ג דכחד
יומא הוא. ובלולב נמי כל שצעה
ואע"ג דמדרכין מזכרין עליה כי
היכי דמדרכין צנר חנוכה וצמגילה
דרבנן דקם ליה רב שמואל צנר
שיטתא צולוב ורבין נמי משמיה
דר' יוחנן אמר לולב שצעה: **דמשמשי**
צנו. דקיימא לן חייב אדם למשמש
בתפילין כל שעה ק"ו מניין צפ"ק
דיומא (דף טז): **מלות לולב שצעה**.
לצרכיה: **יום ראשון מלות לולב**.
לדאורייתא ועיקר וציעא צרכיה:
מלא ואילך מלות זקנים. רבן יוחנן
בן זכאי וסיעתו ודרבנן לא בעיא
צרכיה: **ואף רב סבר לה כל שצעה**.
צני צרכיה למלות לולב ואף על גז
דמדרכין הוא צני צרכיה: **דאמר**
רב. צנר חנוכה דמדרכין היא וצני
צרכיה הכא נמי לא שאל: **הרואה**
נר חנוכה. קאי על שלל הדליק
צציתו ועוצר צציות הרבים ורואה
אותה צפתיה ישראל שמגוה להניח
צפתח ר"ך לצדק על (א) הראשונה:
מזכר שמים. שהחיינו ושעשה נסים
שאין על הרואה לצדק להדליק הנר:
מלא ואילך. זמן ליכא: **המדליק**
מזכר. להדליק נר ושעשה נסים:
והרואה. שצעה נסים לחודיה:
והיכן אונן. הואיל והוא מדצריהם:
מסני לה צדיא. להא דרב גזי
לולב ולא שמע לה ממללא דנר חנוכה:
מזכר שמים. ליצד צסוכה וזמן:
מלות הרבה. ליטול לולב ליצד
צסוכה להניח תפילין להתעטף
צצילית: **על המגוה**. וילא ידי
כולן: **כל יום ויום מעין צרכיו**.
של שצת מעין של שצת של חול מעין של
חול של יו"ט מעין של יו"ט המאורע:
מחזיק

מברך שתים ורואה מברך אחת ומאי מברך ברוך אשר קדשנו במצותיו
וצונו להדליק נר (של) חנוכה והיכן צונו מלא תסור ורב נחמן בר יצחק
אמר ישאל אביך ויגדך (מאי ממועט זמן אימא ממועט נס גם כל יומא
איתיה) רב נחמן בר יצחק מתני לה בהדיא אמר רב כל שבעה מצות
לולב ת"ר העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו כו' נכנס לישב
בה אומר ברוך אשר קדשנו כו' היתה עשויה ועומדת אם יכול לחדש
בה דבר מברך אם לא לכשיכנס לישב בה מברך שמים אמר רב
יחינא ליה לרב כהנא דקאמר להו לכולהו אכסא דקדושא ת"ר היו לפניו
מצות הרבה אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המצות רבי יהודה
אומר 'מברך על כל אחת ואחת בפני עצמה א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר
פפא הלכתא כרבי יהודה ואמר רבי זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט
דרבי יהודה דכתבי' ב' ברוך ה' יום יום וכי ביום מברכין אותו ובלילה אין
מברכין אותו אלא בא לומר לך בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו הכא נמי
בכל דבר ודבר תן לו מעין ברכותיו 'ואמר ר' זירא ואיתימא ר' חנינא בר
פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם כלי ריקן
צידם לקיים המגוה ועטם וטעם ראשון ניחא ללא הקישי ליה מזוזה ועוד יש לפרש דאין שייך לתקן
אחרוג

(א) פסחים ז: (מוסף)
צרכות פ"ח הע"ו, (ב) שם
ומנחת מנח (מוספתא טג)
ה"ד, (ג) [מנחות מג,
(ד) שבת טג ע"ט, (ה) רש"י
נ"ו, (ו) ברכות מג, (ז) רש"י
ויע' רש"י, (ח) ויע' מוס'
מנחות מג: סד'י ואלן,

תורה אור השלם
1. זכר ימות עולם בינו
שבח דוד ודוד שאל
אביך ויגדך ויגדך ויאמר
לך: דברים ל' ב'
2. ברוך אדני יום יום
יעקם לנו האל ישועתנו
קלה: תהלים ס' ח

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה הוואה נר
וכי לצדק על ראייה
הראשונה:

הגהות הגר"א
[א] תוס' סד"ה העושה
לעשות סוכה לשמן. העשה
ווי"ט על עשיית סוכה:

רבינו חננאל

ומתבין עלה דר' יוחנן
מיהא מנחתא דקתי לולב
שבעה וסוכה יום אחד.
ומשני לולב שבעה בזמן
שבח המקדש קיים, לולב
יום אחד האידנא. סוכה
תניא היא, דתניא תפילין כל
זמן שמניחן מברך עליהן
דברי רבי, וחכמים אומרים
אין מברך עליהן אלא
שחרית בלבד. ור' יוחנן
דאמר כרבי. ואע"ג דאמר
רבה בר בר תנה הלכה
כחכמים, לא עביד עובדא
כשמעתי, אלא כל אימת
דמנח להו מברך. רבנן דבי
רב אשי, כל אימת דהוה
משמחי בהו מברכי. אמר
רב יהודה אמר שמואל
מצות לולב כל יום. ואף רב
סבר מצות לולב כל יום,
דאמר רב חייא בר אשי
אמר רב המדליק נר חנוכה
צריך לברך, ביום ראשון
המדליק מברך ג' הוראה
מברך ב' כו'. ור' יהושע בן
לוי אמר יום ראשון מצות
לולב, מיכן ואילך מצות
זקנים, וכן אמר ר' יצחק.
ת"ר העושה סוכה לעצמו
יכול לחודש בה דבר
מברך אחת מיד, שהחיינו.
ואם לא לכשיכנס בה
מברך שמים. אמר רב
אשי, רב כהנא מסדר
להו לכולהו הני בירכתא
אכסא דקדושא. ת"ר היו
לפניו מצות הרבה אומר
ברוך אשר קדשנו במצותיו
וצונו על המצות, ר'
יהודה אומר מברך על
כל אחת ואחת. מרכיבי
ברוך ה' יום יום, כל יום
יום תן לו מעין ברכותיו,
כלומר אם היא שבת מברך
ברכה שבת ואם יום טוב
הוא מברך ברכה יום
טוב. הכא נמי כל מצוה
ומצוה תן לה ברכתה
בפני עצמה. והלכתא כו'
יהודה. אמר ר' זירא
לא כמדת הקב"ה מדת
בשר ודם.